

SVĀ•TEK SVĀŠTEL

ÅŒtvtek, 07 prosinec 2023

SvĀjtek chanuka je znĀjmÃ½ jako SvĀjtek svÄ•tel.

ProÅ• tomu tak je? O jakÃj svÄ•tla se jednÃj? Je oslavou makabejskÃ©ho vÃ-tÄ•zstvÃ- nad helenizovanÃ½mi SyÄ™any. PÅ™ipomÃ-nÄj dobu znovuzasvÄ•cenÃ- jeruzalÃ©mskÃ©ho Å¾idovskÃ©ho chrÃjmu po jeho znesvÄ•cenÃ- vojskem Antiocha IV. (v r. 167 pÅ™. n. l.), kterÃ½ navÃ-c jako obrovskou provokaci naÅ™Ã-dil i vztyÄ•enÃ- Diovy sochy uprostÅ™ed chrÃjmu. ZaÄ•alo velkÃ© masakrovÃ¡nÃ-a rabovÃ¡nÃ-... Bylo pozabÃ-jeno mnoho nevinnÃ½ch lidÃ- a pÅ™eÄ¾ivÃjÃ- Å½idy byly uvaleny tÄ•Å¾ekÃ© danÃ•.

Jako obrovskou provokaci naÅ™Ã-dil i vztyÄ•enÃ- Diovy sochy uprostÅ™ed chrÃjmu. Bylo pozabÃ-jeno mnoho nevinnÃ½ch lidÃ- a na Å½idy pÅ™eÄ¾ivÃjÃ- byly uvaleny tÄ•Å¾ekÃ© danÃ•.

VÅ–Ä•i tomuto povstal Å¾idovskÃ½ knÄ•z

Matijahu se svÃ½mi pÄ•ti syny, Jochananem, Å•imeonem, Eleazarem, Jonatanem a Jehudou Makabi. O rok pozdÄ•ji Matijahu umÅ™el, a jeho vedoucÃ- pozici v povstÃ¡nÃ-zaujal jeho syn Jehuda. ZaÄ•ala partyzÃ¡nskÃj vÃjka. Za noci vyrÃjÄ¾eli Å½idÃ© proti syrskÃ½m jednotkÃ·m a s rÃjnenem mizeli v horÄ•ch. AÄ•koli jich bylo pouhÃ½ch Å•est tisÃ-c, porazili armÃ¡du Ä•tyÅ™iceti sedmi tisÃ-c SyÄ™anÃ-. Antiochus vyslal proti MakabejcÃ-m dalÃjÃ-, jeÅ•tÄ• vÄ•tÅjÃ- armÃ¡du. V bitvÄ• u Bejt Cur vÅjak Å½idÃ© Å•astnÄ• zvÃ-tÄ•zili. ZahÃjili vojenskÃ© taÅ¾enÃ- na JeruzalÃ©m, osvobodili mÄ•sto, dobyli chrÃjmu a vyhÃjzeli z nÄ•j modly.

ChrÃjmu byl vyÅ•iÅ•tÄ•n a byl taktÃ©Å¾ postaven novÃ½ oltÃjÅ™.

PÅ™i tÃ©to pÅ™eÅ¾itosti nalezli pouze jedinou konviÄ•ku potÅ™ebnÃ©ho posvÃ;jtnÃ©ho oleje, kterÃj by vÅjak vydrÅ¾ela jen jeden den. Canukia, posvÃ;jtnÃ½ osmiramennÃ½ svÃ-cen, vÅjak mÄ•la hoÅ™et celou noc bez ustÃjnosti. KdyÅ¾ vÅjak byla zaÅ¾ehnuta, vydrÅ¾ela hoÅ™et celÃ½ch osm dnÃ-, coÅ¾ bylo velkÃ½m zÃjzrakem, neboÅ¥ teprve za tuto dobu byl pÅ™ipraven olej novÃ½.

Å½idovÅ•tÃ- mudrci pak tedy rozhodli o uchovÃjnosti pÅ™ipomÃ-nky tÃ©to udÃjlosti osmidennÃ-m svÃjtkem. ZapalovÃ¡nÃ- osmiramennÃ©ho svÃ-cnu je nejznÃjmoÅ¾nÃ-m chanukovÃ½m pÅ™episem. Chanukia mÄ• osm ramen pro osm svÃ-Ä•ek v jednÃ© Å™adÄ• a jedno rameno oddÄ•lenÃ© pro pomocnou svÃ-ci zvanou ,Å•amaÅ•jâ€œ /sluha/. ZajÃ-mavÃ½ je zpÅ¬sob zapalovÃ¡nÃ- â€“ prvnÃ-den zapÃjilÃ-me jednu svÃ-Ä•ku, druhÃ½ den dvÄ• a tak dÃ¾le, aÅ¾ osmÃ½ den hoÅ™Ã- vÅ•ech osm svÃ-Ä•ek.

BÄ•hem Chanuky se jÃ- nejvÃ-ce jÃ-dla, kterÃj jsou pÅ™ipravovÃjna symbolicky na oleji, nejÃ©pe olivovÃ©m. PatÅ™Ã- sem pÅ™edevÅjÃ-m bramborovÃ© placky nebo klobily. HodnÄ• se jÃ- i pokrmy z mlÃ©ka, zejmÃ©na sÃ½r... K sÃ½ru se pojÃ-i pÅ™eÅ•bÄ•h zboÅ¾nÃ© vody Judit, kterÃj zachrÃjnila mÄ•sto Bethulia, kdyÅ¾ bylo AsyÄ™any odÅ¾drojÅ• vody.

Tato odvážná cena se pro záchrany svatého lidu nechala dobrovolně zajmout, vzbila Asyřany svou krásou; byla tak úzce okouzlila pátého mojich generála Holoferna - dostala se až k němu, do jeho stanu. On pro ni nechal uspořádat velkou oslavu, jídlo, pití... Judita generála pak nejen potěšila, ale i pohostila svárem pátinesenárem sárem a vše nem. Když pod tím hou žádala alkoholu generál usnul, Judit mu poté jeho vlastním mečem uřízala hlavu a jako důkaz ji pátinesla do Jeruzaláma...

Tento čin podnátil útok izraelských vojsk proti Asyřanům, kteří byli následně poraženi.

d@niela